

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului.

Prețul abonamentului:

Parohiile cl. I. pe un an . . . 800 Lei
Parohiile cl. II. 700 Lei
Parohiile cl. III. și subclasa . . 600 Lei
Pentru particulari 500 Lei

APARE DUMINECA

MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI
EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.

Prețul inserțiilor

Concure de prot. 100 Lei. Parohii de
cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei.
Celelalte publicații 1 cm. □ 3,50 Lei.

Cu Maica Domnului la picioarele Crucii.

Prorocia dreptului Simeon „că va trece sabie, prin inima Fecioarei“ începe să se adeverească. Așteptările Iudeilor sunt altele dela Mântuitorul Iisus. El le vorbește de iubire, bunătațe, iertare; iar ei îi răspund cu ură, vicleșug și răzburare. Toate acestea o dureau pe Maica Domnului; nu numai ca maică, ci și ca cunoscutoare în mod mai perfect decât toți, a adevărilor propovăduite.

Invățătura Mântuitorului Iisus, în intimitatea constantă a Mariei, trăită peste 30 de ani, dădea peste tot lumini interioare perfecte, de aici urmând dragostea mare a Mântuitorului pentru mama Sa. Maria a suferit mult la umilirile ce le îndura Mântuitorul lumii, mielul lui Dumnezeu. Desigur că au durut-o și pe ea loviturile primite de Mântuitorul Iisus. Aceleași sudori au curs și de pe obraji ei, șiroaietele de lacrimi lunecând de pe sf. sa față.

Principalele suferințe ale Maicii, au fost rezultatul sacrificiului interior îndurat, prin care ea consimțea la jertfa divinului său Fiu, victima păcatelor noastre. Ele auură intensitate maximă, la picioarele Crucii, în momentul consumării supremului sacrificiu. Pentru a aprecia suferințele Mariei, trebuie să măsurăm în întregimea lor, toate suferințele Mântuitorului, trebuie dacă este posibil să măsurăm dragostea Mariei pentru Fiul său.

În virtutea acestei dragoste de mamă, Maria simte în inima sa, toată amărăciunea suferințelor lui Iisus.

Insemnările teologice studiază acoperarea Mariei, la mântuirea noastră. Toate durerile le-a îndurat cu o constanță perfectă, urmarea stăpânirii minții Mariei peste toate privirile inferioare. Foarte mare fu durerea Mariei, simțul fiind cu totul supus, perfectului control al rațiunii. Venerabila față a Mariei, era acoperită de lacrimi,

ce se ținea în sus, sublimele virtuți împodobeau partea superioară a sufletului, țâșneau spre partea inferioară sau senzitivă, pe care o reconfortează; cum s'a văzut adeseori la martiri.

Antoniou de Florența spune că ea, era atașată voinții divine, căci nu putem crede, ca ea, să fie fost inferioară lui Avraam.

Ea se arată tare și aleargă să fie ajutor și mângâiere scumpului ei Fiu. Stă lângă Cruce, când ucenicii fug (Sf. Ioan Gură de Aur, omilie 85 la ev. Sf. Ioan.) Mântuitorul înțelege durerea mamei Lui, când o vede lângă cruce, știe că inima ei sângerează văzându-L restignit. Ridicându-și Maica Domnului ochii, Et zice: „Femeie iată Fiul Tău“ (Ioan Cap. 19. V. 26) prin aceasta Mântuitorul, vrea să o încredințeze pe mama Sa, de grija Sa iubitoare, de a nu o lăsa singură. În mijlocul celor mai mari dureri Domnul Iisus nu uită datorita către mama Sa „Iubindu-i pe ai săi cari erau în lume, i-a iubit până la sfârșit“ (Ioan 13. v. 1).

Domnul Iisus o numește femeie, pentru a nu-i aminti de duiosul nume de mamă, dar și pentru a-i aminti că ia e femeia, prin care se va zdrobi capul șarpelui — deci Maica nu poate fi îndreptățită la tristețe. „Apoi a zis ucenicului iată Mama Ta“ (Ioan 19 v. 27) — pentru a-l îndemna să o aibă în ocrotire și iubire ca pe mama sa.

O Maică Preacurată, primește-mă și pe mine nevrednica, de a sta lângă tine la picioarele Crucii și cu lacrimi fierbinți de durere să-mi plâng păcatele mele, cari au dus pe Fiul tău la moarte.

Dă-mi izvorul lacrimilor multe, multe, să curgă șiroae, ca o jertfă ce o aduc în locul mizerului de nard, pe care la vărsat Maria din vasul de alabastru, iar gândurile-mi curate, să le fac ștergar, spre a șterge picioarele Domnului meu.

Preotessă: **Lucreția Ursache**

Vizita corului mixt din Oravița la Vârșeț și Coștei.

Zilele de 9 și 10 Mai a. c. au fost pentru românii din fosta Jugoslavie zile de cea mai înaltă trăire a sentimentului românesc.

Corul mixt din Oravița, sub conducerea D-lui judecător Varga și dirijat de Dl prof. V. Vărădeanu au făcut o vizită în Vârșeț și Coștei, făcând pe românii de acolo, să trăiască clipe de neuitată înălțare sufletească.

Încă în ziua de 8 Mai a. c. întregul cor, însoțit de alte persoane marcante din Oravița, în număr total de 58, au sosit cu trenul la Iam, de unde pe jos au mers până la frontieră, unde au fost așteptați de o delegație de săteni din comunele Voivodinț și Coștei, în frunte cu preoții L. Dèe din Voivodinț, I. Jumanca și Andrei Trifon din Coștei.

După terminarea reviziei vamale, oaspeții cu trăsurile care îi așteptau, au pornit spre Vârșeț, oprindu-se puțin și în Voivodinț, așteptați fiind de populația întregului sat, în haine de sărbătoare.

Duminecă, 9 Mai, în biserica română din Vârșeț, — tixită de lume venită din satele din jur — s'a oficiat Sf. Liturgie în sobor, de către preoții C. Lăpădat din Rătișor, T. Petrică din Nicolințul-Mare, Șt. Sperchez din Petrovăsila și Diacon S. Bâtea din Oravița, răspunsurile fiind date de Corul mixt din Oravița. După masă la ora 17 în sala Cinematografului „Atrium“ a avut loc un concert coral, dat de Corul din Oravița și corul mixt al liceului românesc, la care au luat parte pe lângă un numeros public român și străin, și reprezentanți ai autorităților militare din Belgrad și Vârșeț. După imnul german și român, pr. Adam Fiștea, președintele „Astrei“, a vorbit despre însemnătatea zilei de 10 Mai, evocând în frumoase cuvinte, jertfa soldatului român în lupta contra bolșevismului.

Seara, asoc. „Astra“ din Vârșeț a aranjat o masă comună, la care au luat parte oaspeții Oravițeni, reprezentanți ai armatei germane și numeroși intelectuali români din Vârșeț și jur. În timpul mesei a cântat renumita fanfară din Mesici.

Luni, 10 Mai a. c. întregul Cor, cu trăsurile venite în acest scop, a părăsit Vârșețul, plecând spre Coștei.

Primirea făcută de Coștienți, a întrecut toate așteptările, impresionând adânc pe oaspeți. La intrarea în sat s'a ridicat o impozantă poartă triumfală, în jurul căreia aproape toți

locuitorii, în haine de sărbătoare așteptau să primească cu urale pe cei cari aduceau cu ei o rază de speranță și o caldă încurajare din țara mamă. În impozanta biserică a Coșteiului s'a oficiat un Te-Deum de către preoții: Gh. Tătucu din Sălcița, Tr. Constantin din Vrani, L. Dèe din Voivodinț, I. Jumanca din loc și Diac S. Bâtea din Oravița. Pr. S. Jumanca a vorbit despre însemnătatea zilei de 10 Mai, iar Pr. Tr. Constantin a făcut explicarea evangheliei. După terminarea serviciului divin, corul a executat un frumos și înălțător concert religios, compus din cântări alese, între cari remarcăm: „Îngerul a strigat“ de C. Porumbescu: „Lăsați pruncii să vie la mine“ de I. V. Ghica „Mântuire“ de Vidu etc.

După concert oaspeții, împreună cu frunțașii satului, au trecut în casa culturală, unde s'a servit o masă comună bine pregătită de către „Reuniunea de cântări, cetire și muzică“ din Coștei. În timpul mesei, Pr. Andrei Trifon și Dl Chirilă Panța în cuvinte bine simțite au exprimat bucuria și cinstea nemărginită, de cari a fost învrednicit Coșteiul, primind în mijlocul său, pe acești oaspeți aducători de speranțe și întăritori de suflute.

Către seară oaspeții și-au luat rămas bun și în sunetul fanfarei, au plecat cu trăsurile spre Iam, lăsând asupra întregului sat, o impresie caldă de neuitat.

Pr. Andrei Trifon

Peripețiile unor finanțe*).

XXIX

Transformarea „Fondului de pensiuine al preoților deficienți și al orfanilor rămași după preoții din eparhie“ în „Fond pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor rămași după preoții reposați“ s'a adus preoțimei eparhiale la cunoștință, trimițându-se fiecărui preot câte un exemplar din statute, cu care ocazie li s'a atras atenția, că întrucât n'ar fi plătit taxele la fostul fond preoțesc de pensiuine și doresc să fie primiți ca membri la noul fond pentru ajutorare, în termen de trei luni, socotit acest termen dela publicarea statutelor, negreșit să se declare în scris, căci după expirarea acestui termen nu vor mai fi primiți la fond. Iar preoților, cari au plătit taxele la fostul fond preoțesc și au rămas membri, la noul fond, li s'a atras luarea aminte, că în curs de un an

* Vezi Nrii. 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33, 39. 45 din 1941, Nrii. 1, 4, 8, 13, 16, 17, 22, 30, 44, 47, din 1941, Nrii. 4, 7, 10, 18, 29, 31, 33, 40 și Nr. 49 din 1942.

să achite diferența între taxa fundamentală plătită conform statutelor vechi și între taxa fundamentală, ce avea a se plăti conform statutelor celor noi.

Văzând Consistoriul eparhial, că între preoții, cari au cerut să fie șterși din șirul membrilor fondului se află și unii preoți tineri cu soții și copii îndreptățiți la ajutor, li-a recomandat, ca în interesul atât al lor cât și al familiei lor să se înscrie la „Fondul preoțesc pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor“ prelungind termenul de anunțare până la finea anului 1901.

În anul următor înaintează preoțimea din tractul protopresbiteral al Caransebeșului o cerere, ca să se reactiveze fondul preoțesc de pensii, care fond după cum știm a fost transformat în 1901 în fond pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor, cerând totdeodată ca să se urce taxele anuale ale preoților și ca să se îndatoreze și comunele bisericesti a plăti taxe fundamentale și anuale pentru alimentarea fondului.

Sinodul eparhial din 1902 însă nu a reactivat fondul preoțesc de pensii și anume din următoarele motive:

a) Experiența de zece ani făcută cu fondul preoțesc de pensii arătase, că partea cea mai mare a preoților nu plătiese nici taxele cele mici, deci cu atât mai ales nu se putea spera, că vor plăti taxele urcate, cum le propunea preoțimea din protopopiatul Caransebeșului.

b) Parohiile se aflau într-o astfel de stare materială, încât nu puteau fi împovărate cu sarcini noi.

c) Necesitatea instituirii fondului de pensii pe seama preoților nu era pe atunci așa simțită și chiar alte biserici din țară, situate în cele materiale cu mult mai bine, erau lipsite de această instituție.

Cu toate că în privința înscrierii preoților la fondul preoțesc de ajutorare s'au lansat două circulare, totuși au rămas preoți, cari deși au plătit la fostul fond preoțesc de pensii o parte din taxe, nici până în luna Iulie 1902 nu s'a declarat, care voiesc să fie membri ai „Fondului preoțesc pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor“, dar nici n'au cerut, ca să li se înapoeze taxele plătite, dovedind prin ținuta lor pasivă un oarecare indiferentism față de acel fond de ajutorare.

Cu o a treia circulară s'au somat și îndatorat preoții nepăsători, ca până la 1 Septem-

vrie 1902 neapărat să se declare în scris, dacă voiesc să fie membri ai „Fondului preoțesc pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor“, sau nu voiesc, punându-lise în vedere, că față de preoții cari nu se declară nici până la acest termen, se va aplica dispoziția §-ului 4 din statutele fostului fond preoțesc, iar taxele solvite le vor pierde, contându-se acelea în favorul „Fondului preoțesc pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor“.

Deoarece 30 preoți nici în urma acestei circulare nu s'au declarat, în baza dispoziției cuprinse în §-ul 4 al statutelor au fost șterși din șirul membrilor fondului.

Apoi s'au tipărit din nou statutele fondului preoțesc de ajutorare, trimițându-se acelea tuturor membrilor fondului cu aceea, că cei rămași cu taxele în restanță să plătească restanța cel mult până la 1 Octombrie 1908.

Urmarea a fost, că vreo câțiva dintre preoți au plătit, cei mai mulți restanțieri nu s'au sinchisit.

De observat ar mai fi, că mulți preoți n'au plătit la fond nici măcar sumele ce le-au declarat la întregirea dotațiunii preoțești, deși aceste sume li s'au recunoscut între spese.

În situația aceasta Consistoriul eparhial, condus de cele mai bune intențiuni față de interesele văduvelor și ale orfanilor de preoți, a revenit asupra deciziunii sale anterioare hotărând, ca preoții cari beneficiază de întregirea dotațiunii lor dela stat să fie citați la Consistor și întrebați, oare voiesc să rămână și pe mai departe membri ai fondului de ajutorare, făcându-se atenți la urmările ștergerii lor din șirul membrilor fondului.

Preoților, cari se vor declara, că voiesc să rămână membri la fondul amintit și nu pot achita îndată restanța în taxe precum și interesele de întârziere, sa decis să li se dea termen pentru plățirea restanței în rate amăsurat stării lor materiale și a mărimii restanței, la niciun caz însă să nu li se acorde termen mai lung de doi ani, iar cei ce se vor declara, că nu mai voiesc să fie membri la fond să fie șterși din șirul membrilor.

Rezultatul a fost, că din 400 preoți abia au rămas 100 preoți membri la fond, plățind regulat taxa anuală de 15 coroane ungare.

În articolul viitor vom arăta, de ce au arătat cei mai mulți preoți atâta nepăsare față de fondul de chestiune.

Din trecutul școlii românești în Banat.

VI

După dispozițiunea inspectorului Constantin Ioanovici în privința „literilor romane“, cuprinsă în circularul său din 4 Martie (20 Febr.) 1858, „Arătarea despre râvna și sporiul tinerimei“ din Moravita, Ocna de fier la 8 August 1858 — deci prima după circular — este copiată tot cu litere cirilice, — probabil pentru că învățătorul Antonie Muntean însuși abia atunci va fi început să învețe. Cea făcută însă la 7/19 August a aceluiaș an precum și cea următoare, cu data de 5 August 1859, — ultima din acest protocol te aflăm scrise cu alfabetul latin.

Reproduc și din acest scris câteva rânduri :

„A R E T A R E

La cea de fațe și de capetenie ispitire, despre râvna și sporiul tinerimei care în Normarnica Școale a Vercului Moravicza Ocna de fier au învețat pre I-iul Semestru al anului 1858/9 precum urmează... etc.

Conform acestei „Arătări“ cele 3 clase ale școlii și anume: „I Clasă al Inceptorilor, Silabizatoriu, ABCedariu, II Clasă Legendarii și III Clasă al Cetitorilor“, au avut 70 de elevi.

Dupăcum am amintit mai sus, începând cu ziua de 17 Martie 1847 protocolul a fost purtat de către învățătorul Antoniu Muntean, care, după informațiunile private ce am primit, a fost fiul antecesurului său în dascălie. Sub „Arătarea“ încheiată la 8 August 1858 semnează și tatăl său cu litere latine, respective gotice, așa: „Johann Muntian pens. Lehrer und Ausschussman“.

Cele mai multe „Arătări“ sunt semnate și de către preotul locului, membrii antistiei comunale, tutorul școlii și câte un reprezentant al regiunii montanistice. Așa de ex. la anul 1821 aflăm, alături de semnătura învățătorului și următoarele: „Ioan Gheorghievici, al locului paroh, Drăghici Tismănar, cnezul locului, Costandin Tismănar, cumet, Iovan Muntean, tutorul școlii“. La 1820 semnează și reprezentantul regiunii montanistice, cu următoarea notă: „Dass diese Lehren in meiner gegenwarth abgehalten worden, bestättige somit Moravitzza am 14-ten Fber 1820. Ant. Zimmermann, m. p. Hattmann“.

La 1827 aflăm următoarele: Învățăturile acestea sus arătate a semestrului II din anul 1827 toate deplin, bine și după rânduială în examen sau arătat în fața noastră. Ioan Gheor-

ghevici, paroh. Coram me Bernardo Meiszlinger R. Montium Curatore“.

La 1840 cetim următoarele semnături: Ioann Gheorghievici, parh Aisen-stein, Alexie Gheorghievici preot. In meiner Gegenwart Franz Oberth, Markscheider, Franz Kollmann Huthmann.

Dela această dată până la ultima „Arătare“, la locul pentru paroh semnează exclusiv Alexie Gheorghievici, fiul lui Ioan.

Dr. Dimitrie Cioloca.

Daci, Romani, Români.

Prezidând comisia de bacalaureat din Caransebaș, dl profesor C. Daicovici, dela Universitatea din Cluj-Sibiu, a folosit acest nimerit prilej spre a împărtași Caransebeșenilor „lui dragi, ceva din tezaurul cunoștințelor sale istorice și arheologice. Astfel, Duminică, 9 Mai a. c., la orele 5 d. m., în cadrele „Astrul“, Domnia-Sa a ținut, în sala cea mare a liceului „Traian Doda“, o extrem de interesantă conferință, tratând despre Daci, Romani, Români.

După ce dl prof. Matei Armaș, directorul liceului, salută în cuvinte emoționante, evocatoare de frumoase amintiri, pe fostul său coleg dela acest liceu, azi podoaba Universității olujene, — fiul învățătorului confesional Daicovici din Căvâran, luând cuvântul, în freneticile aplauze ale asistenței, care a umplut sala până la refuz, cu vocea vibrând de emoții, mulțumeste colegului său și Caransebeșenilor, pentru prea frumoasa și entuziasta primire ce-i fac, asigurându-i că deși a plecat în altă parte, cu sufletul a rămas legat de gila scumpă a Banatului, în care-i zac părinții, moșii și strămoșii.

Intrând apoi în subiectul conferinței, dl prof. Daicovici a reușit să lămurească deplin, cu cuvântul greu al savantului, al istoricului și arheologului consacrat, una din cele mai capitale probleme, ce și azi frământă conștiința românească: problema continuității daco-romane pe pământul Daciei lui Traian.

În tratarea subiectului, pe lângă metoda istorică și lingvistică, uzitată până acum de învățații și istoricii noștri, distinsul conferențiar se folosește în special de metoda istorico-arheologică, cu ajutorul căreia a reușit — fapt pentru care noi, Bănățenii, suntem mândri — să arunce noi lumina asupra unei probleme, ce mai bine de una sută cincizeci ani face obiectul preocupărilor celor mai de seamă învățați ai Europei. Cunoștutele sale cercetări arheologice dela Șarmisegetuza, Căvâran, Cluj, Sânta-Ana, etc., au avut darul să scoată la lumină dovezi irefutabile în sprijinul tezei continuității noastre neîntrerupte pe pământul Daciei Traiane.

Cred a face prețios serviciu cetitorilor Foi Diecezane, subliniind câteva din argumentele pe cari dl prof. Daicovici și-a sprijinit documentata și instructiva sa conferință.

Arheologia, cu metoda ei stratigrafică, constată, pe pământul Daciei, existența cu multe mil de ani î. Hr., din era paleolitică, a omului *sapiens*. Cu 1800 ani î. Hr. Geto-Dacii, din marea neam al Tracilor, ocupă, la nordul Dunării, exact teritoriul locuit de noi,

Românii. Extirparea de către Romani cuceritori a băștinașilor geto-daci este o sfruntată minciună, dovedită ca atare și de maxima romană: „*Cruță pe cel ce s'au închinat și lovește pe cei ce se răsvăresc*“.

Învățăutul vienez C. Patsch, interpretând două scene de pe *Columna lui Traian*, scrie că defilarea Dacilor cu tot avutul lor în fața lui Traian Cuceritorul, nu reprezintă, cum au susținut unii, exodul populației geto-dace, ci coborârea ei din munți și păduri, după încetarea ostilităților.

Populația băștinașă continuă să dea Imperiului garnizoane locale și soldați trimiși până în Asia și Galia.

Cimitirele cu mormintele romane și geto-dace, cu tot ceea ce cuprind înrânsele: podoabe, vase, monede etc., dovedesc că alături de Romani, cari ard cadavrele, au trăit și băștinașii, înmormântați după ritul obișnuit geto-dac. *Românizarea* geto-dacilor n'a fost un fenomen biologic ci unul *spiritual*. Cucerii și au înșușit *limba și cultura latină* a cuceritorilor. Pe aceiași cale s'a făcut și romanizarea Galiiei, Britaniei, Africei și a celorlalte provincii romane, afară de Italia.

Dacii se romanizează în special în timpul celor 20-25 ani de serviciu militar. Reîntorși acasă, veteranii devin apostoli ai *spiritualității* latine între conașionarii lor daci. Libertatea religioasă acordată neamurilor cucerite, contribuie și ea la accelerarea procesului de romanizare. Apropierea barbarilor de granița de Nord a Imperiului, deci *soarta comună* apropiie și mai mult pe Daci și Romani, cari cot la cot vor lupta spre a apăra patria comună. Colaborarea duce la contopire, dând naștere unui nou popor, care până azi poartă cu mândrie numele și virtuțile Romei: *poporul român*.

Părăsirea Daciei de către Aurelian are loc după ce la Roma s'a ajuns la concluzia că Imperiul, în împrejurările de atunci, nu mai avea nevoie de acest bastion nordic. Goșii vor lua în stăpânire Dacia, ca aliații ai imperiului, după ce mai înainte fură bătuți de către Aurelian în nordul Daciei.

Prin analogie cu nenorocirea din 1940, putem deduce în mod logic, că Dacia n'a fost părăsită decât numai de legionari, funcționari, comercianți și câțiva din cei mai înstăriți. Grosul populației, înfrățită cu pământul înainte cu mii de ani, n'a părăsit vatra străbună. Arheologia dovedește că nordul Dunării n'a fost niciodată părăsit în întregime. Sarmis getusa cu amfiteatrul ei a fost locuită de populația băștinașă, servind în același timp ca citadelă de refugiu, după retragerea legiunilor cu Aurelian.

(Urmează)

Gh. Cotoșman

RECENZIE

Ciclul de conferințe ale Soc. »Tinerimea Română«: **Puteri sufletești ale neamului**, Buc. p. 81.

Sunt o serie de 5 conferințe ținute de distinși intelectuali români, tineretului nostru. Ele au fost adunate la un loc și publicate sub acest titlu sugestiv: *Puteri sufletești ale neamului*. Publicarea lor se datorește neobositului președinte al

Tinerimei Române din București, d-lui prof. N. S. Dumitrescu, care ani de zile murcește la această nobilă societate.

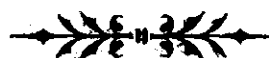
D. I. Nistor: „*Virtuțile războinice ale neamului*“ (pp. 7-19). Reținem din conferința d-lui prof. I. Nistor următoarele cuvinte privitor la credința ortodoxă: „La noi spada a mers alături de cruce și crucea s'a rezimat pe spadă; nu s'a făcut deosebire între ele, una sprijinea pe cealaltă. Credința noastră creștină ortodoxă, care nu tindea la o universalitate, ci era credința unor oameni, cari găsiu o mângâiere în închinarea în Dumnezeu și cari socoteau drept prima lor datorie să-și apere ființa neamului, și brazdii lor. Credința noastră ortodoxă nu urmărea tendințe de universalitate. Slujba religioasă se făcea în limba credincioșilor; era pâinea lor spirituală de toate zilele. Ei știau să-și păstreze cu sfințenie această credință și să o transmită din generație în generație. *Așa fiind, noi, pe lângă virtuțile noastre militare am fost călăuziți și de credința creștină, care ne-a fost cel mai mare folos și care ne-a ferit de desnaționalizare. Credința ne-a păstrat curățenia ființei noastre și ne-a ferit de amestec cu alte neamuri. Astfel înarmați cu această credință, voevozii noștri, luptând contra păgânătății care voia să cotopească și țara și credința, au reușit să mențină Principatele naționale și să le ridice la o situație respectată. Astfel Muntenia, pe timpul lui Mircea și al lui Mihai Viteazul și Moldova sub Ștefan cel mare și sub urmașii lui au fost considerate ca țări creștine ortodoxe, ca țări războinice. De aceea, aceste două calități ale sufletului nostru: vitejia războinică și virtutea creștină, au călăuzit și au menținut existența noastră pe aceste plaiuri*“ (p. 15).

I. Lupas: „*Contribuția culturală a Ardealului*“ (pp. 19-31) arată ce a însemnat viața națională și culturală a Ardealului în istoria noastră națională.

Mai sunt redată în întregire următoarele conferințe: General I. Manolescu: „*Omul de nădejde în succesiunea generațiilor*“ (pp. 31-47), apoi Ion Pillat: „*Vasile Alexandri, poet al pământului și sufletului românesc*“ (pp. 49-61) și D. Mărușaru: „*Poetul Eminescu*“ (pp. 49-63).

Aceste conferințe sunt instructive și expunerea istorică și literară, pun la lumina zilei idei frumoase, patriotice tineretului nostru. Merită să fie cetite la orele de educație de părinți sufletești, preoți și profesori ai tineretului.

Prof. C. Rudneanu

Ș T I R I

Duminecă 9 Maiu a. c., s'a celebrat un parastas pentru odihna sufletului marelui bărbat al Neamului *Octavian Goga*, săvârșit de P. S. Sa Episcopul Veniamin, asistat de un sobor de nouă preoți. P. S. Sa a parentat într-o impresionantă cuvântare pe cântărețul pătimirii noastre, pe crainicul isbăvirilor naționale, mult regretatul Octavian Goga.

10 Maiu. Ziua de 10 Maiu a fost sărbătorită anul acesta în orașul nostru, în cadre festive.

La biserică s'a săvârșit un Te-Deum de 5 preoți și 2 diaconi. Păr. Tr. Dobromirescu, a tălmăcit în fața autorităților civile și militare, însemnătatea praznicului național, de 10 Maiu, în care neamul își pune mari nădejdi.

La toate școlile din localitate s'au făcut serbări școlare, iar după serviciul, dela biserică elevii școlilor îmbrăcați în costume naționale împreună cu armata și premilitarii, au defilat în fața autorităților.

După masă s'au executat dansuri naționale în sala cinematografului.

Cercurile preoțești la muncă. Încrăm încă o seamă de misluni ale preoților noștri în așa zisele lor cercuri religioase preoțești. Așa în *Zervești*, Duminecă în 28 Martie s'a ținut ședința cercului cu frumos rezultat. În fruntea ostașilor Domnului au venit preoți Gh. Golopența, A. Lazăr, S. Stanca și Z. Boldea. Păr. I. Jucos îi întâmpină cu fratească dragoste. Se servește sf. Liturghie de soborul preoților acți arătați, cu rugăciuni pentru biruință și pentru odihna cerească a ostașilor căzuți. A predicat pr. I. Jucos *despre viața religioasă în familie și primejdia concubinajului*. Pr. S. Stanca încă predică despre sf. Cruce. La Vecernie — oficiată de acelaș sobor — predică pr. Gh. Golopența despre unitatea spirituală a credinții în trecutul neamului. La ședința publică vorbește tot pr. Gh. Golopența despre însemnătatea jertfei creștine. De încheiere pr. I. Jucos mulțumește preoților și credincioșilor participanți.

Duminecă în 4 Aprilie cercul Cârpa a făcut misiune în *Buchin și Petroșnița*, tot cu concursul Oastei Domnului. Participă preotul catedral Iustinian Dalea, protosinghelul Ieronim Balinton, starețul mănăstirii Isvorul Miron și preoții cercului: V. Suru, Val. Suru, P. Turcan și R. Suru. Dimineața la ora 9 sunt întâmpinați ostașii din Caransebeș, Iaz, Petroșnița, Goleț, Borlova și Ilova de frații din Buchin și Prisian, conduși de pr. P. Turcan. Sf. Liturghie a fost oficiată de soborul preoților amintiți. Răspunsurile le-a dat corul ostașilor din Petroșnița și Buchin. A predicat ieromonahul Justinian *despre încreștinarea lumii păgânizate de păcat*. După sf. Liturghie Oastea Domnului a ținut adunarea ei duhovnicească. Păr. Justinian le împărtășește binecuvântarea P. S. Episcop Veniamin pentru râvna lor ostentitoare; dorește ca în această oaste să se încadreze și aceia cari mai rătăcesc în alte cete. Ostașii desfășoară un program de declamări de poezii și imne religioase. Pr. Victor Suru laudă progresul ostașilor din Buchin, pr. Val. Suru, R. Suru și protos. I. Balinton încă dau expresie bucuriei lor din prilejul acestui sărbătoresc eveniment. În *Petroșnița* s'a săvârșit Vecernia în sobor de preoți cercului, făcându-se rugăciuni pentru erol. Biserica a fost plină de credin-

cioși, cu deosebire tineret. Predica a rostit-o pr. R. Suru conbătând păcatul beției.

În 11 Aprilie a. c. s'au întâlnit în *Jdioara* preoții aparținători cercului respectiv.

La ora 2 p. m. în școala primară se ține ședința publică, participând un număr foarte mare de credincioși. Pr. Blidariu din loc în cuvântul de deschidere urând bun sosir preoților își exprimă bucuria și mulțumirea sufletească pentru ținerea cercului preoțesc în *Jdioara* și pentru numărul mare al credincioșilor participanți. Pr. Gheorghe Sperlea vorbește despre: *"Mila creștină și iubirea aproapelui"*, iar dl director școlar Lazăr Daminescu execută cu elevii un program bogat în declamări și cântări religioase. Dl dir. șc. Daminescu mulțumește preoților pentru ținerea cercului religios și îi asigură că sămânța aruncată a găsit teren prielnic care va da roade bune.

La biserică se săvârșește Vecernia, răspunsurile fiind date de corul bărbătesc local sub conducerea dl-ului director școlar Daminescu vorbind pr. A. Chepic despre: *"Evangelhia zilei"*.

La oficiul parohial s'a ținut ședința intimă discutându-se chestiuni de ordin pastoral.

Duminecă în 11 Aprilie s'a ținut cerc în *Vrântuș*. Prezenți: prot. I. Oravișan, preoții Gh. Simeon, I. Berlogea, S. Bartolomei, C. Petrovici și C. Panciovan. S'a oficiat Vecernia de prot. I. Oravișan cu preoții C. Panciovan și Gh. Simeon. Acesta din urmă a predicat despre *păcatul mândriei*. La sfârșit a vorbit protopopul despre post și rugăciune. A urmat ședința publică în localul școlii. Aci elevii s'au produs cu declamări de poezii religioase și coruri executate sub conducerea învățătorilor. Preotul S. Bartolomeiu mulțumește asistenței numeroase și o îndeamnă să fie totdeauna cu ascultare către Biserică și slujitorii ei. A urmat ședința intimă în care s'au desbătut chestiuni de ordin administrativ.

În aceeași Duminecă s'a întrunit cerc și în *Rueni*. Și aici sunt de față mulți credincioși și ostași, chiar din satele învecinate. Sf. Liturghie o oficiază soborul de preoți compus din: I. Jucos, N. Lazăr, Gh. Golopența, A. Lazăr S. Stanca și Z. Boldea. Pr. I. Jucos a predicat *despre mijloacele de mântuire a sufletului*, comoara cea mai de preț a creștinului. Pr. G. Golopența vorbește la finea sf. Liturghii despre iubirea creștină și iubirea de patrie. La ședința publică, încadrată în program executat de școlari, a vorbit pr. Z. Boldea despre mila creștină. Preotul A. Lazăr a încheiat programul aducând mulțumiri tuturor.

Marti, a treia zi a Sf. Paști cercul Obreja s'a întrunit în *Ciuta*. A oficiat soborul preoților: E. Jian, M. Rădoi, I. Ostrovan, N. Bojin, A. Gruia asistați de diaconul catedral Ilie Câmpianu. A predicat pr. M. Rădoi despre *cinstirea bisericii și a slujitorilor ei*. La finea sf. Liturghii s'au săvârșit rugăciuni pentru cei căzuți pe frontul de luptă parentând pr. E. Jianu. Cu ședința intimă s'au încheiat lucrările cercului în Ciuta.

† **Preotul A. Albu.** Tânărul preot Constantin Albu, în vârstă numai de 33 ani, a trecut la cele vecinice, după o slujire de 3 ani în via Domnului.

O boală nemiloasă a curmat avântul din primăvara tinereții, al acestui bun slujitor al Altarului din biserică Sărăzaniului.

Dumnezeu să-l așeze în corturile dreptilor Săi, iar pe îndurerata familie s'o mângâie cu darul Său!

PARTEA OFICIALĂ

CONCURSE

Consiliul parohial al bisericii ortodoxe române din comuna **Prigor** județul Caraș în baza deciziei Ven. Consiliu Eparhial Nr. 1651/1943, publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa I-a din **Prigor**, cu filia Putna devenită vacantă prin trecerea parohului Ioan Vladu, ca paroh la parohia Eșelnița.

I Beneficii:

1. Sesiunea parohială, constătătoare din 42 jugăre în materă și 24 jugăre în filie, pământ arabil și fâneațe după care alesul preot va plăti toate impozitele față de stat și comună.

2. Leafă fixă de 360 Lei dela materă și 60 Lei dela filie anual în care se cuprinde birul parohial și slujba înmormântărilor simple.

3. Taxele stolare uzitate.

4. În lipsă de casă parohială alesul va avea să se îngrijească singur de locuință și de lemne.

II Indatoriri:

Preotul este obligat a-și îndeplini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza atât în materii cât și în filie fără altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Concurenții au să producă act de învoire dela Prea Sf. Domn Episcop Diecezan fără de care nu pot fi luați în lista de candidare.

Se observă că în caz că filia Putna ar deveni parohie materă, atunci veniturile preotului din comuna Prigor scad la propriile mijloace ale parohiei Prigor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poțtiți a-și înainta cererile de concurs cu actele convenite adresate consiliului parohial din Prigor prin Prea Onor. oficiu Protopresbiterial al Mehădiei în Orșova având totodată să se prezinte în sfânta biserică cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, dar nici decum în ziua alegerii.

Prigor, la 4 Aprilie 1943.

Președinte:

Ioan Vladu

preot.

Secretar:

Hânda Nicolae

2-3

În conțelegere cu oficiul protopresbiterial:

Iosif Cămpianu

protopresbiter.

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial No: 3873 B. din 24 Septembrie 1942 se publică concurs, cu termen de 15 zile, dela publicarea în „Foaia Diecezană” pentru îndeplinirea prin numire de către Venerabilul Consiliu Eparhial a postului de preot în parohia de cl. I. în comuna **Ramna**, protopopiatul Bocșei-Montane.

I Beneficii:

1. Sesiunea parohială în extensiune de 64 jug. cad. și două intravilane în comună de câte 800 st. p.
2. Stolele uzitate.
3. Birul parohial un coș de porumb-știuleți de fiecare număr de casă
4. Casă parohială deocamdată nu este.

II Indatoriri:

Preotul este obligat a-și îndeplini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului numit.

Ceice doresc să ocupe acest post și au cvalificațiunea pentru parohiile de cl. I, având și binecuvântarea Prea Sfinției Sale episcopului diecezan, își vor înainta cererile Prea Onoratului Oficiu Protopopesc din Bocșă-Montană.

Ramna, din ședința consiliului parohial ținută la 24 Ianuarie 1943.

Președinte:

2-3

Notar:

Alexandru Ursache

Ioachim Dragomirescu

administrador parohial

În înțelegere cu oficiul protopopesc

Dr. Nicolae Iorgovan

protopop.

În baza ordinului Venerabilului Conzistor Diecezan Nr. 7157 B/1942 din 8 Ianuarie 1943, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de capelan cu drept de succesiune pe lângă preotul Teodor Cioban dela parohia I de clasa I din comuna **Nicolințul Mare** cu filia Carlsdorf.

I Beneficii:

Jumătate din sesiunea parohială constătătoare din 34 jugăre cadastrale și a.

a) 3 jugăre din „Vale de cătră Nemți” partea de către Omoc.

b) 3 jugăre din „Vale de cătră Ulmeni” partea de către Omoc.

c) 3 jugăre din deal de cătră Nemți partea de către Omoc.

d) 3 jugăre din „Ogoara” partea de către Omoc

e) 5 jugăre din „Locul mare” partea de către Omoc.

f) Jumătate din toate venitele stolare uzitate.

g) Jumătate din birul parohial 2000 din. din partea sf. biserici.

h) Jumătate din plata dela stat de care beneficiază parohul Teodor Cioban, afară de ajutorul după copii.

i) Locuință în casa parohială.

II Indatoriri:

Capelanul este îndatorat a-și îndeplini toate datorințele preoțești și pastorale atât în Nicolințul Mare, cât și în filia Carlsdorf și a catehiza în școala primară.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina capelanului.

Cel ce dorește să ocupe acest post, să-și înainteze cererile, însoțite de toate actele convenite Oficiului protopopesc din Vârșet, care apoi le va înainta Venerabilului Conzistor Diecezan, de oarece: sinodul parohial a abziat de dreptul de alegere și întregirea postului se face prin numire din partea Venerabilului Conzistor Diecezan.

Nicolințul Mare, din ședința comitetului parohial ținută la 14 Martie 1943.

Președinte: 2—3 Secretar:
Teodor Petrică **Nicolae Turcan**

In conțelegere cu Oficiul protopresbiteral
Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresb.

Tribunalul Caransebeș, ca instanță pentru firmele de comerț

Nr. Fsoc. 14

DECIZIUNE

Având în vedere cererea înregistrată la acest Tribunal sub Nr. 2789 din 1943 înaintată de **Prima Cassă de Păstrare din Caransebeș** s. p. a. în lichidare, împreună cu un exemplar al procesului verbal încheiat asupra adunării generale ordinare din 30 Aprilie 1943, care a aprobat bilanțul societății încheiat pe data de 31 Decembrie 1942 cu raportul pierderilor din anii precedenți de Lei 4,326,709; dându-se descărcare lichidatorului Leo Demetrovici și al Consiliului de Cenzori, luându-se totodată act de renunțarea numelui de a mai fi lichidator și că în locul lui s'a ales ca nou lichidator acționarul Dr. Gheorghe Dragu avocat domiciliat în Caransebeș.

Văzând și dispozițiunile art. 30 din legea pentru reglementarea comerțului de bancă,

D i s p u n e m :

Se restituie două copii a menționatului Bilanț cu îndrumarea de a se publica în Monitorul Oficial și Buletinul Oficial Bancar făcând dovada publicării acestei instanțe.

Îndrumă Grefa ca schimbarea survenită la lichidator în locul lui Leo Demetrovici să înregistreze alegerea ca lichidator a lui Dr. Gheorghe Dragu avocat, în registrul firmelor sociale la poz. 14 din registru.

Data în Camera de Consiliu, astăzi 12 Mai 1943.

Raportor: Grefier:
ss. **Petru Popovici judecător** ss. **Ioan I. Suta**

GREFA TRIBUNALULUI CARANSEBEȘ

Copia aceasta fiind conformă cu originalul se legalizează de noi și înregistrarea noului lichidator ales

Redactor responsabil **NICOLAE CORNEAN** consilier eparhial

Dr. Gheorghe Dragu și radierea fostului lichidator Leo Demetrovici, s'a înregistrat de Noi în registrul firmelor sociale la poz. 14 din registru.

L. S. Grefier: ss. indescifrabil

Prima Cassă de Păstrare din Caransebeș Societate pe acțiuni în lichidare

Capital vărsat Lei 5,000,000. Înscris în Reg. Bancar Nr. 7 din 9-XI-1943

Nr. Fsoc. 14

EXTRAS

de pe Procesul verbal al Adunării Generale Ordinare din 30 Aprilie 1942

Președinte: Leo Demetrovici, Scrutatori: Dr. Domăneanțiu Nicolae, Krammer Ernest, Secretar Fischer Norbert.

Adunarea generală ordinară constituită conform statutelor și legii bancare:

1. În unanimitate aprobă darea de seamă a lichidatorului și raportul Consiliului de Cenzori, precum și Bilanțul și Contul de profit și pierdere pe anul 1942.

2. Dă descărcarea Lichidatorului și Consiliului de Cenzori de gestiunea sa pe exercițiul anului 1942.

3. Ia la cunoștință demisia lichidatorului Leo Demetrovici și alege ca nou lichidator pe acționarul Dr. Dragu Gheorghe.

4. Alege în Consiliul de Cenzori pe timp de un an pe D-nii Enrie Finz, Alfred Rezats și Ioan Mayer.

Președinte: **Leo Demetrovici** Secretar: **Norbert Fischer**

Scrutatori: ss. **Dr. Domăneanțiu Nicolae**
ss. **Krammer Ernest**

GREFA TRIBUNALULUI CARANSEBEȘ

Se certifică exactitatea prezentului extras cu originalul depus la acest Tribunal sub Nr. 2789 din 11 Mai 1943, a cărui publicare în Monitorul Oficial s'a ordonat prin jurnalul din 12 Mai 1943 al Tribunalului Caransebeș.

Caransebeș, 12 Mai 1943.

L. S. Grefier: ss. indescifrabil

EUGEN SPANG

—AURITOR DIPLOMAT DE BISERICI—

TIMIȘOARA III. Str. Odobescu Nr. 63.

Primește aurirea de orice ornamente bisericesti cum și vopsirea și marmorarea cu preț moderat.

4—12